

Αναστάσιος Δ. Καραγιάννης

Φανταστικό και Ιστορικό

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Κωνσταντίνος
 Δ. Γουσίδης
Πέρσες
 Πατάκης, 2008
 σ. 583, € 22

Πολύ ευχάριστο το ότι τα τελευταία χρόνια έλληνες μυθιστοριογράφοι άρχισαν να ασχολούνται με το ιστορικό μυθιστόρημα με επίκεντρο την αρχαία Ελλάδα. Θα πάψουν έτσι, έστω και στο ελληνικό κοινό, να περνούν φανταστικές θέσεις ξένων συγγραφέων για τους αρχαίους Έλληνες που σφαγιάζουν την ιστορία με στόχο να προβάλουν σε μεγάλο βαθμό μυθοπλαστικές αδυναμίες και ιδιαιτερότητες των αρχαίων Ελλήνων. Μέσα σε αυτή την αναγέννηση του ιστορικού μυθιστορήματος εντάσσεται το βιβλίο του Κωνσταντίνου Γουσίδη. Στο βιβλίο του αυτό, αφηγούμενος παράλληλες ιστορίες από διαφορετικά πρόσωπα, όπως τον Καλλισθένη, τον Αριστοτέλη, τον Πέρση Ορτάνη, κ.ά., με αρκετή λεπτομέρεια περιγράφει την ιστορία της επέκτασης των Περσών και τη διαπάλη τους με τους Έλληνες. Μέσα όμως σε αυτή την αφήγηση, που δεν της λείπει η πλοκή, οι ωραίες περιγραφές και οι έντονοι διάλογοι χωρίς νοητικά χάσματα, ο συγγραφέας εμπλέκει φανταστικά σενάρια συμμαχιών και διαβουλεύσεων του Λεωνίδα και του Θεμιστοκλή με τους Καρχηδόνιους, την εμπλοκή των Ετρούσκων στη διαπάλη των Ελλήνων με τους Πέρσες και άλλα τέτοια, που μειώνουν την έννοια του ιστορικού στο μυθιστόρημά του – αν και ο συγγραφέας δηλώνει το φανταστικό αυτών των εμπλοκών στο ιστορικό του σημείωμα που παραθέτει στο τέλος. Κατά την άποψή μου, όμως, ένα από τα θετικά για τον αναγνώστη στοιχεία που κερδίζει από το διάβασμα ιστορικών μυθιστορημάτων είναι ότι, χωρίς την πολλές φορές κουραστική αφήγηση του καθαρού ιστορικού λόγου, μαθαίνει περνώντας ευχάριστα το χρόνο του. Τουλάχιστον αυτό το συμπέρασμα βγάζει κανείς

διαβάζοντας τα σχετικά έργα των Α. Βλάχου, Χ. Ζαλοκώστα, Ν. Κ. Κυριαζή, Μ. Λαμπαδαρίδου-Πόθου και άλλων. Γι' αυτό νομίζω ότι το μυθιστόρημα του Γουσίδη μάλλον ως φανταστικό μπορεί να χαρακτηριστεί και όχι ως ιστορικό, αν και όπου ακολουθεί τον Ηρόδοτο και άλλους αρχαίους το κάνει με σεβασμό στις αφηγήσεις τους. Η ικανότητα του συγγραφέα να χρησιμοποιεί άλλο τρόπο γραφής και αφήγησης, ανάλογα με τα πρόσωπα που την διηγούνται (άλλη των Περσών και άλλη η υφή διήγησης των Ελλήνων, των Καρχηδόνιων κ.λπ.), τονίζει τη φαντασία του αναγνώστη, που ωθείται να μπει μέσα στο πετσί της αφήγησης.

Στην ανάπλαση όμως τόσων ξεχωριστών διηγήσεων με χρονικά χάσματα διαφαίνονται κάποιες αδυναμίες. Για παράδειγμα, δεν υπάρχει σύνδεση χρονική ή τοπική ή οποιασδήποτε άλλης μορφής στη συνέχεια της εξιστόρησης όταν υπεισέρχεται χρονικός ή τοπικός διαχωρισμός, όπως συμβαίνει στην αφήγηση για τον Γέλωνα και αμέσως μετά για τον Ξέρξη. Σε πολλά σημεία οι παράγραφοι όχι μόνο είναι πολύ μεγάλοι (εννέα – δέκα γραμμές) αλλά περιλαμβάνουν εμβόλιμη σκέψη ή διήγηση που κάνει τον αναγνώστη να χάσει την ολοκλήρωση της πρότασης. Επίσης, κυρίως στην αφήγηση της ιστορίας των Περσών, ο μεγάλος αριθμός ονομάτων και τοπωνυμίων και η λεπτομερής αφήγηση μπορεί να είναι στηριγμένα σε αρχαίες πηγές, αλλά είναι κουραστικά για τον αναγνώστη, που δεν φαίνεται να ωφελείται και πολλά από αυτά. Παρόλα αυτά, ο συγγραφέας διαθέτει φαντασία στην πλοκή της διήγησης, όπως και στα επιχειρήματα που θέτει με λογική βάση, έστω και στηριγμένη σε αμιγώς μυθοπλαστικά στοιχεία. ■